

ONAMENTUL
 an . 24 Cor.
 an . 12 "
 ună . 2 "
 de Duminecă
 an . 4 Cor.
 ru România și :
 ca . 10 Cor.
 de zi pentru Ro-
 și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA :
 Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
 se primesc la admi-
 trație.
 Manuscripte nu se in-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Carașul bolnav.

Am spus-o înainte cu ani de zile, că între toate ținuturile locuite de români, cea mai bolnavă provincie românească a Carașului este cea mai bătută de boale și crize. Carașul bolnav! a fost diagnosa pe care am făcut-o mult, dar împotriva căreia protesta mai însuși bolnavul. Acum ne vin știri foarte răstătoare din întreg cuprinsul Carașului, și dovedesc că aveam dreptate: Carașul bolnav, e marele bolnav al neamului nostru întreg.

Ne aducem aminte de luptele crâncene trecutului mai recent al părților noastre Aradului. Ce sbuciumări colosale, ce intestine cumplite nu s'au petrecut noi! Dar ne aducem aminte cât de mi eram înțeleși de frații din depărtări vălves — de frații din Bănat. Ei, totdeauna și ai păcii și buneii înțelegeri, desapro- din principiu o luptă... între frați, — și numiseră procesul de purificare de a- și a vieții noastre publice. Și iată, că au și ei la... lupta între frați. Ceia ce se vede acum în dieceza Caransebeșului exact pendantul încercărilor ce s'au făcut acum câțiva ani în dieceza Aradului: și se introduce calul Troian în biserică. și nu s'a isbit. Toate încercările au fost vinse cu o putere de rezistență care a rănit pe toți. Și după cumplite și necruțătoare sfâșieri lupta s'a terminat cu învingerea elementelor naționale împotriva unel- r guvernului, care căuta să ajungă stă- în biserică, prin ele.

Amenințările ce ne sosesc acum din dieceza Caransebeșului sunt foarte îngrijorătoare. Căci ele sunt rezultatul nu al unor stări de lucruri noi, ci al unui trecut întreg de indolență și nepăsare ce a stăpânit în granița. Sunt produsul unor stări de lucruri care au creat și pe Burdia și care acum scoate la suprafață tot gunoiul ce s'a strâns unde nu s'a măturat ani de zile, amenințând să cutropească și să înecă în murdăriile sale biserica și cu ea scutul vieții românești de acolo.

Nu ne vine să credem ochilor la vederea știrilor ce primim din granița. Un întreg regiment de existențe catilinare, stă gata să ia cu asalt cetatea constituției lui Șaguna. Răsar mercenarii din fiecare colț al nefericitei dieceze dând năvală la stalurile de hierarhie a cinstei și meritelor. De unde a ieșit, de unde vine acest număr inspăimântător, prea mare, dacă l-ar da nu o dieceză, ci întreaga întindere a pământului românesc?

Nici în Arad, nici în Sibiu, nici în Brașov și cutezăm să spunem că nici într'un alt ținut românesc n'ar fi posibile aparițiunile ce se ivesc în Caraș. Carașul a devenit o întreagă pepinieră de trădători, vedem acum că ei au numărul să împopuleze chiar un întreg sinod. Care să fie cauza?

În oricare alt ținut stăpânește azi o puternică opinie publică românească, una și aceeași pentru toți românii, care regulează și îndreaptă manifestările vieții românești. Trebuie să constatăm însă că aceasta opinie publică a pătruns mai puțin în Caraș, care a ținut totdeauna să se închidă într'un

exclusivism, un fel de mândrie provincială, îngustă, împotrindu-se cu îndărătnicie marelui curent care străbate și înviează și curăță viața românilor de pretutindeni. Nu odată chiar noi am făcut imputări lugoje- nilor pentru acțiunile de disolidarizare și separatism ale Bănatului.

Roadele se ivesc acum. În Caraș s'a ridicat stăpân spiritul lui Burdea, iar spiritul public și general românesc nu a pătruns cu puterea lui moralizatoare și îndreptătoare. Căci, dacă pătrundea la vreme nu ar fi ajuns lucrurile aici. Nu se puteau întâmpla însă nici multe lucruri, cari au precedat aceasta adâncă decădere.

Cineva din Sibiu, Brașov, ori din Arad, care a avut vre-odată prilejul să treacă prin Caransebeș ori Lugoj a trebuit să vadă cu uimire cum naționaliști buni susțineau legături personale, de amiciție chiar, cu Burdea ori alții puși pe lista proscrisilor. Nicăiri nu s'a văzut lucrul acesta decât în Caraș. Dimpotrivă în toate celelalte ținuturi românești s'a aplicat pedeapsa excomunicării pentru oricine a cutezat să se abată dela calea datoriei și a cinstei naționale. Cine dintre românii din Arad a susținut legături, de pildă cu Boksán Szevér? Nimeni. Pedeapsa tradărei era scoaterea fără milă din sinul societății românești.

În Caraș n'a fost așa. Ce ză zicem despre acei mulți tineri, între ei vedem profesori, advocați, cari sfidând orice rușine, se înrolează și se fac uneltele lui Burdea? Unde este societatea care să-i lovească cu dispre-

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Nicolae Grigorescu.

„Cântă rostită de d-na Marilina Bocu în sala de 21 Februarie în sala festivă a seminarului din Arad.

(Uimare și fine.)

Cum apoi a poetizat mai admirabil viața țiganilor cu corturi? Șetrele țigănești, din pustiiul purpurilor, în bătaia apusurilor roșietice. — apoi cântă cu flori cine a știut să le întrușeze a- ni lui, nota aceea personală a țiganului, sel- și îndrăzneță, focoasă. În cartoanele sale se și schiță admirabilă, representând toate tipurile deosebite și slavă Domnului, avem destule românia, de ovari moldoveni. Voia să lucreze, și tablou, pentru ca Europa să cunoască și, pe cei ce voia să-i impuie ca cetățeni și Ovreii aflară, și ei fură afurisiți prin și a nu mai poza nici unul. Astfel Grigorescu nu mai găsi modele și tabloul nu și făcut.

Insă un cap de operă ca tip. »Jidanul cu care a făcut furori și la Paris, pe vremuri, și poziție și despre care un cronicar scria ziar francez: cu remarcă în deosebi, și țaran român cu găscă. Culmea iro- necunoștință ce prost certificat ni se și. Ași putea continua, asupra celor mai și seamă tablouri ale marelui Grigorescu, dar ar și zile de arândul căci opera lui uriașă, cere și întregi. Marele maestru a lucrat în viața

lui peste 5000 de tablouri, adică în decurs de peste patruzeci de ani și le-a expus în opt rânduri, în capitala României, între anii 1887—1905, în fiecare rând numărul tablourilor expuse, variind între 300—360.

Mare parte din tablourile sale sunt în posesiunea lui William Ritter și Drul Broque dela Paris. cei mai buni amici ai artistului, în străinătate. Dela pictura bizantină cum o făcea înainte de 1846, până la pictura dela Fontainebleau, în care Millet și mai ales Watteau se reamintesc și până la ultima sa creațiune, »în cușit de paletă«, mai toate se află la Paris, unde sunt și mai multe copii după tablourile clasice, din timpul când studia. Totuși din cele ce posedă pictorul acasă, se poate parcurge, întreaga sa viață artistică, atât de bine le-a ales și le-a păstrat.

Grigorescu ca om a fost o fire cu deosebire superioară celor ce întâlnești de regulă printre cei aleși. Simpatice dar timid, slăbuț, delicat, palid și alb, cu ochii lui pătrunzători și focoși de diamant negru, subț puterea cărora mulți din prietenii lui mărturisesc, că erau une-ori amețiți, avea ceva din sfiala unei fete mari și bunăcuviința unui gentilom perfect. Vedeai imediat în el un suflet nobil, o inimă aleasă și o fire ce suferă ușor și se scârbea cu grabă la cele mai mici mizerii ale vieții. Și totuși câte a văzut el! Un fel de mimosă pudică, un noli me tangere, atât era de curat, modest, susceptibil, nevoințat și ales.

N'a fost un mizantrop, cum ziceau unii. Era în firea aceea tăcută, blândă de o nobilă discreție, un mare fond de simpatie și o adâncă nevoie de iubire. Schopenhauer zicea: »Inaltele calități sufletești se izolează și oamenii în adevăr supe-

rriori au trăit totdeauna departe de mulțimea vulgară«. El căuta pe oamenii buni, de treabă și se ducea singur să-i cunoască, îi plăcea să stea de vorbă cu ei, era vesel, glumeț chiar, dar fin și niciodată banal. Și ce mângâiere duioasă avea în vorbă și ce expresiv era în toate mișcărilor lui.

Când se scutura de ceva urât și rostea cuvântul »groaznic«, simțea în tine fiorul repulsiunii lui. Iar când vorbea de lucrurile gingașe, glasul lui căpăta nu știu ce căldură particulară, de o fermecătoare mângâiere, și mâna lui dreaptă își împreuna frumos degetul cel mare cu cel dela mijloc într'un gest, așa corespunzător sentimentului, că parecă în adevăr își creia lucrul de care își vorbea. Mâna lui sfântă! Mâna aceea mică, delicată, care parecă binecuvânta lucrurile pe care le atingea... Ce lucruri mari a făcut mâna aceea! »Am avut și eu noroc în viața mea, spunea el, un mare noroc: Oamenii pe cari nu am putut să-i sufăr, nu m'au putut suferi nici ei, și mulțimesc lui Dumnezeu m'au lăsat în pace. Când iubea, iubea curat, desinteresat, din iniță și când cineva îi căpăta încrederea sa atunci iubea cu nevinovăția primei iubiri. Femeia pe care aș iubi-o aș picta-o tot timpul, mărturisea el. În viața lui niciodată nu a putut da lecții de pictură, decât singur fiului său. Odată a încercat, din gentileță, rugat de fetele unui amic al său. Dar s'a impacientat, se enervase, transpirase tot și la urmă luă penelul și într'o jumătate de ceas elevele lui dintâu și de pe urmă, remaseră cu două ulcele cu flori, două minuni de artă.

Întrebat de un pictor tânăr, dacă pentru anume lucruri nu e mai bine să pui culoarea cu cușitul, îi răspunse: Pune-o nenisorule și cu tocul cis-

lul lor și să-i izoleze ca pe leproși? Ce să zicem despre acel tânăr profesor, originar din părțile Brașovului, care, ni-e rușine să o spunem, a stat și în redacția «Tribunei» și după un interval de un an în Caransebeș, a ajuns la cea din urmă treaptă a decăderii: să redacteze foaia lui Burdea.

Aparițiuni de acestea nu se pot ivi decât într-o societate bolnavă, fără nici o putere de rezistență, de îndreptare a răului care se întinde ca pecinginea și amenință să cangreneze organismul întreg?

În fața acestei situații românii de pretutindeni au o imperioasă și urgentă datorie: de a se ridica toți împotriva imoralității naționale ce se propagă din Caraș. Trebuie să țintuiți la stâlpul infamiei triștii eroi, pe cari organismul slăbit și bolnav al Carașului nu mai este în stare să-i elimineze singur. Noi ne vom împlini datoria cu necruțare.

Cetățenii din Constanța către d. Iuliu Maniu. Cetățenii din Constanța au adresat dlui Iuliu Maniu următoarea telegramă:

»Plini de admirațiune față de celce știe și voiește a apăra cu bărbăție drepturile fraților noștri, trimitem energicului luptător inima noastră plină de dragoste. Dumnezeu, neamul și posteritatea te vor binecuvânta pentru voința și curajul ce-l arăți în lupta pentru dreptate și adevăr«.

I. Banciu, I. Bănescu fost primar Constanța, I. Radovici, V. Mormocanu, I. Panaitescu avocați, Inginer Lăzărescu, Preot N. Paveliu; Dr. Bărzănescu, Dr. Tălășescu, Dr. Marinescu medici; Dr. Pal, I. Baston, Gh. Carp, profesori; Căpitan Roată, Sterie Costescu, Dimitriu, N. Jugureanu, oficeri; farmacist căpitan Rădulescu; P. Vulcan, Delotrotus, M. Mironescu, publiciști; I. Berberian, V. Berberian, A. Rigani, I. Miga, farmaciști. Funcționarii: Nicolae Mirodot contabil, M. Jip, Zaharia Șerban, Gh. Văideanu, N. Gheorghiu, N. I. Stănescu, președintele soc. funcț. publ., Gh. N. Ionescu, casier, Stoianovici, I. Papaianopol, I. Mănescu, Anghel Enăchescu, Alexandru Desila, I. Niculescu, C. Ghizdăvăt, Ștefan Banciu, I. Braustu, N. Jipescu, D. Anastasescu, N. Ionescu,

N. A. Pop, C. Ionescu, C. Ionescu, casier, N. Crețulescu, contr. D. I. Banciu, Ștefan Simionescu, I. Micșunescu, C. Vlangali, Ilie Bunescu, N. Panaitescu, C. Brudiu, V. Jora, Ioan Popovici, Ștefan Pop, I. Rizu, I. Bârsan; Gh. Ogrzeanu, comerciant; Ion Pop, I. Trif, Ioan Neagu, proprietari; Traian Belu, adv. Dr. Marmescu, medic.

»Lupta« despre chestiunile militare. Într'un articol de fond »Lupta« scrie următoarele:

Dacă schimbarea ar conzista numai în aceea că limba de comandă germană ar fi înlocuită cu cea maghiară, așa noi cu dragă voie am felicită nizuințele maghiarilor și nu ne-ar supăra de loc nici o reușită față de astfel de pretensiuni naționale.

și mai la vale:

Nici noi nu dăm bucuroși contingentul de armată pentru întărirea Austriei, și noi îl acordăm pentru țara noastră, pentru statul maghiar.

Felicităm clubul național pentru sprijinul inteligent ce îl acordă politicei sale ziarul său autorizat. Ce va zice însă d. Maniu care trebuie să se teamă ca mâine »Bud. Hirap« să opue declarațiilor sale însăși declarațiile ziarului partidului?

Despre adunarea dela Mehadia. Ziarele ungurești aduc știri cu desăvârșire false. Pentru ele adunarea a fost un succes al burdiștilor și un complet fiasco al românilor naționaliști. Mai mult chiar, ziarele din Budapesta au până și sfrontarea de a spune, că adunarea a votat o moțiune de încredere lui Burdea. De prisos să mai spunem că toate astea sunt basme. Cititorii noștri știu cât de obraznică e minciuna ungurească și cunosc și textul moțiunii ce s'a votat. Dar e caracteristic pentru suprefectul din Mehadia felul cum dorește să și creeze merite și înaintări și caracteristic pentru Burdea cum dorește să se insinue guvernului biruitorul hidrei naționaliste: proiectând înaintea credulului public unguresc vedenii mincinoase.

D. Kossuth la Viena. D. ministru al comerțului Kossuth a fost ieri la Viena unde a fost primit în audiență la M. Sa. Ministrul a referit împăratului despre chestiunea băncii autonome ungare. După audiență el a declarat că a fost primit în mod »afectuos« de către M. Sa care a arătat »multă bunăvoință« pentru dorințele ungu-

rești. Se poate, decât sunt atâția ani de când tim frazele astea fără ca M. Sa să fi arătat tru dorințele ungurești ceva mai mult decât năvoință.

Munca de subminare în Caraș

Din Caraș ne vin știri îngrijitoare. Șeful rital celui care azi stăpânește Caransebeșul, a intrat în dieceza asta și se simte necontentit. După ce Burdea a pus mâna pe administrația civilă a acestui ținut face acuma pregătirile pentru a asaltă ținta meterează de rezistență națională serica. La oraș, în administrația comunală Burdea e stăpân absolut, acum e și în bisericii. Dacă va izbuti să cucerească serica Burdea va fi stăpân complet și definitiv al acestui ținut odinioară atât de naționalist, azi îngenunchiat și curbat de acest suflet mărunț și josnic. Dacă va fi potrivă biserica va rămâne un focar al naționalismului, neatins de suflul dizolvant corupător, Burdea își simte stăpânirea mejdută căci curățenia bisericii este o prejudecăte necontentită pentru el.

Iată pentru ce alegerile pentru sinodul diecezan de Caransebeș capătă o importanță mare. Din mai multe locuri ne vin știri că gașca Burdea-Ionescu-Olar face pregătirile cele mai întinse în vederea alegerilor. Iată de pildă ce ni-se scrie din cercul Coșava:

Nici nu s'au luat dispozițiuni din parte V. Consist. diecezan, pentru alegerea deputaților sinodul eparhial de Caransebeș și agenții Burdea cutrieră satele făcând propagandă, pentru candidații săi. ... În cercul Coșava se trudește un reverendism sus pus, iar de mireni un Dragonescu și Constantin Manea din Lugoj program? În cercul Făgetului, în urma coliturilor prin cerc, vor să abandoneze pe foștii deputați T. Hațeg și Dr. Ios. Popovici și în locurile lor se candidăze pe un profesoraș S. Criștiu din Sebes și Dr. Galici adv. în Lugoj cu programul iepurelui.

Unde-i Mentorul să ne scoată din labirintul Totul în dieceza noastră a pornit pe calea cadentei.

A mare decepții.

mei, numai s-o găsești pe care trebuie și s'o pui unde trebuie. Nu se poate o lecție mai sublimă! El fu un impresionist și încântător. Compoziția sa era cu totul spontană și creia chiar în prezența motivului, ne spune Ritter. Noțiunea sa de artă exclude orice știință. Cuvântul tehnic îl revolta. Trebuie să zugrăvești cum cântă pasărea, tot ce se prezintă plăcut, să nu-ți pui morțiș, în cap, un motiv, când tot e plăcut în jurul tău. În opera lui tot e trăit, e văzut și pus pe pânză e lesne de înțeles, simplu și mișcă pe oricine, de aceea el suferea și era retras, de aceea a dat din viața sa în ceea ce a făcut. Și-a pus din sufletul său în pânze, de aceea au suferit.

Un amic al său l-a văzut odată, întins pe jos, pe câmpie, printre flori, adorându-le, în grădina lui păzea bobocii de trandafiri și liliac decând plesnea mugurul până în deplina lor florescență și era fericit și vesel ca un copil. Se îndrăgostea de viștii mici, ce-i serveau de model și odată după ce vânturase două zile după un bou întâlnit întâmplător și care îl seduse prin frumusețea lui, procurându-i-l, îl înapoie fără să-l zugrăvească pentru că observase că vita căpătase guturaiu și era teamă că nu va fi așa bine îngrijit ca la el acasă.

Iată cine era Grigorescu! Adevărul, sinceritatea totdeauna și înainte de orice! Acum în urmă, era bolnav și descurajat. Se credea năfricit, că nu mai putea lucra ca înainte, lipsindu-i forțele de odinioară și avea presimțământul sfârșitului său pe care de altfel îl aștepta cu seninătatea unui sfânt.

Regreta amar, timpul sbuciumatei sale tinereți

când lupta pentru a-și asigura bătrânețea îi răpise vremea care i-ar fi ajutat să lucreze îndoit. Slăbiciunea lui din vremea din urmă îl despera, căci ardea să lucreze, să tot lucreze cât mai mult.

Avusese de două-ori pneumonie și din ardoarea zelului său, neglijându-se, răci în atelier unde erau curenți și prin lăluie, acum sunt doi ani, și căpătă pneumonie pentru a treia oră.

Era condamnat. Chiemă pe amicul său Dr. Istrati și îl rugă a-i fi naș, pentru că voia să se căsătorească, regulând situația femeii și fiului său. Iși făcu testamentul lăsând între altele 50000 lei, spre a se da burse, tinerilor români de naționalitate română. Deși nu credea în mod deosebit, totuși ceru să fie cuminecat și liniștit se stinse ca un copil nevinovat, într'un apus de vară. Astfel muri, înainte de a împlini 70 de ani, unul din cele mai mari genii ale românismului, care în același timp fusese atât de înalt prin caracterul său și prin independența cugetării și faptelor sale.

A treia zi, pela toacă, povestește iubitul său prieten Vlahuță, a fost înmormântarea. Simplă și liniștită cum a cerut-o el, ca și viața lui. El dormea frumos între flori, pe masa lui de lucru din atelier. Avea fața senină și surzătoare împăcată parecă de taina lucrurilor eterne ce-l înconjurau. În fund, prin largul ferestrei deschise se vedeau munții suri.

Era o lumină curată, un cer albastru și nori de aceia albi, ușori, puțin scâmoși cum numai Dumnezeu și el au făcut!

Și tot prin fereastra aceea venea din ce în ce mai întesit, un vaiet, o țânguire adâncă de care nu poate vorbi. Căinele pictorului, prieten vechiu și credincios, tovarășul ciobanilor din tâtea tablouri, cerea să și vază stăpânul și smância din lanț și plângea duios rugător glas omenesc. Un bulgăraș de smirnă înaltă și firioșor albastru de mireasmă. Și cum dormea frumos, în prohodirea unui singur preot, doi rani binișor ca pe un copil l'au luat și l'au scut într'un sicriu de brad. Pe crengi de stejar l'au așezat într'un car cu patru boi, flori de câmpie, fără iubite lui, i-au presărat pe divinii lui ochi închiși pentru totdeauna, pe mâinile lui, divinii lui mâni incremenite pentru totdeauna, și așa mol l-a purtat patru boi, la lăcașul de odihnă pe malul gârlei, la Câmpinița. În fața zărilor bastre, pe malul înflorit al Prahovei, sub un cer curat în revărsarea soarelui care îi sărută veșnic pânzele, doarme poetul alb, dar fără bătrânețe doarme muncitorul neodihnit, dar fără oboseală. Nu-i trebuie fier și bronz, după cum spune vorba: lorga, lux și mândrie, lucruri ale oamenilor care se află împreună cu zeei câmpului și ai duriei, el care s'a dus cu sufletul între genii și idilei românești. Carmen Sylva l-a plâns țânguitor în câteva versuri: *Lui Grigorescu...*

Să ne închinăm memoriei lui Nicolae Grigorescu cel mai glorios artist al României!

Alt corespondent ne scrie din Vârșet că Ionescu lucrează pe capete în același caz. Secretarul Ionescu dela ministerul culturii a anunțat pe mai mulți preoți și scoli din părțile Nicolintului mare că va fi în 21 l. c. acolo pentru a-i capacitate pentru candidații lor. S'au trimis note circulare iscălite de Dr. Nicolae Ionescu în care se comunica preoților numele candidaților burdști, printre cari el are șiretenia să strecura și câte un candidat cunoscut naționalist, pentru a amăgi lumea.

După ce se arată numele candidaților, sculara urmează astfel:

Te rog să binevoiești a ne da tot sprijinul pentru reușirea acestora. Cred, că nu ne vei degea sprijinul d-tale ca atât mai vărtos, pentru că suntem de convingerea că în biserică din țara noastră trebuie odată să se restabilească liniștea, ceea ce numai astfel se va putea întâmpla ca se va alege de episcop un bărbat din mijlocul nostru, care să aibă și energia și priceperea pentru a introduce în biserică spiritul curăției și a cinstei.

Mă îndoieste că vei ști că cine e bărbatul care face aluziune. Te rog a mă aviza despre unele observații ce le vei avea cu privire la candidații noștri.

Caransebeș, la 17 Februarie 1909.

Cu stimă:

Dr. N. Ionescu.

Cine-i acest bărbat la care se face aluzie? Li găsim numele la sfârșitul unei oșuri a unui Dr. Constantin Manca, adăcat în Lugoj, intitulată Curentul reacționar în biserică. Polemizând cu Dr. Iuliu, autorul broșurei protestează împotriva acuzei burdismului, dar toată broșura desvălește burdismul sadea. Curentul pe care-l numește el reacționar și pe care-l desvălește ca un curent de premenire și năstare în biserică e însuși curentul burdismului. Și pentru a se arăta în toată golătețea intențiilor sale autorul aduce elogiul autorității statului cari ar fi intervenit pentru dieceza transebeșului fără nici un gând dușmănos pentru constituția bisericii noastre. Concluzia se cuprinde în cuvintele finale ale broșurii: Trăiască Dr. Iosif Olari! Candidatul lui Burdea la scaunul episcopesc Caransebes.

Telegeți acum aluziunea pe care o face Dr. Ionescu.

Pe altă parte a ziarului ne ocupăm pe scurt de situația din Caraș.

Conflictul austro-sârb.

Se luptă pentru prestigiul său în Balcani. — Acțiunea puterilor.

schimbare bruscă, ivită zilele din urmă în politica externă a Rusiei, a agravat din nou conflictul austro-sârb. Se anunță adevărate încercări diplomatice, că Rusia voiește să convergă puterile în așa fel, încât să întreprindă o acțiune comună pentru aplanarea conflictului austro-sârb. Acțiunea plănuită de puteri să nu se mărginească însă numai la Belgrad, ci să se facă presiune și asupra Vienei. Cedând curentului panslavic, care azi e cu mult mai puternic decât a fost în 1876, când cu începerea războiului orient. Rusia vrea să-și restabilească prestigiul, acum cam știrbit, în Balcani. Oricât de mult s'ar strădui însă Rusia pentru o asemenea acțiune, ea nu va reuși, căci e firesc ca Austro-Ungaria să nu sufere o astfel de diminuare a autorității sale

de mare putere. Se pare chiar exclus, în constelațiunea politice externe de azi, ca Rusia să câștige pentru planul ei concursul vre-unei mari puteri, căci toate evită bucuros catastrofa europeană ce s'ar provoca pe urma unui războiu între Austro-Ungaria și Serbia. Dimpotrivă atitudinea demnă a Austro-Ungarie, față de svârcolirile Serbiei, cheltuielile enorme ce face în favoarea păcii, a făcut o atât de bună impresiune în afară, încât, dacă Serbia ar continua cu amenințările ei insolente, nu e exclus ca monarhia să primească din partea puterilor un mandat de pacificare, în care caz Serbia ar rămâne deplin izolată.

Se prea poate însă că puterile să se decidă pentru expedientul mai fericit al unei intervenții serioase la Belgrad. În cazul acestei alternative acțiunea de intervenire ar fi întreprinsă din partea Angliei, Franței, Germaniei și Italiei. Rusia și Austria fiind state interesate, ar fi excluse.

De sine înțeles, schimbarea politicei rusești în favoarea Serbiei, a înflăcărat din nou spiritul războinic al sârbilor. Deși Serbia se sbate în prezent în cea mai cumplită slăbiciune, fără armată și fără parale, ea își creiază cu o senină ușurință o fantastică lume de aliați în toată Europa. Zilele trecute ziarul Mali Journal, într'un articol intitulat Bandiții din Viena scria că Serbia nu va rămâne izolată într'un război cu Austria, ci vor sări în ajutorul ei muntengrenii, italienii, rușii, toți slavii din Austro-Ungaria, ba până și românii. Într'un extrem avânt al nădejzii ziarele sârbești colportează ca confirmată știrea, că în cazul când Austro-Ungaria ar refuza să se conformeze deciziunii eventualei conferințe europene, de a acorda compensațiuni teritoriale Serbiei, atunci Rusia ar face cauză comună cu ea.

Cu tot avântul ei războinic însă probabil Serbia va ceda presiunii puterilor, între cari va fi poate chiar și Rusia, și nu va constrânge strașnica Austrie să procedeze sumar față de ea. Mâna de fier a Germaniei va abate orice încercare de-a diminua prestigiul Austro-Ungariei și marile puteri vor alege alternativa defavorabilă Serbiei.

Dintre știrile de azi remarcăm plecarea ambasadorului austro-ungar, contele Forgách, care a părăsit Belgradul pe câteva zile. Plecarea lui poate fi comentată ca o rupere a relațiilor diplomatice între monarhie și Serbia.

Oricât de grave se par pentru moment complicațiunile externe, se poate ca zilele următoare să aducă soluțiunea pașnică, mult dorită.

Atitudinea puterilor.

O știre din Berlin anunță, că planul intervenției puterilor a rămas fără rezultat. Ceea ce a cauzat nereușita, e că Puterile aveau de gând să intervina nu numai la Belgrad, ci și la Viena. Acesta era planul Rusiei, care însă nu poate fi aprobat din partea Germaniei. Guvernul rus asigură de altfel puterile despre intențiunile sale pașnice, dar nu se pot totuși cunoaște gândurile ascunse ale Rusiei, care probabil face o politică cu două fețe în Serbia.

Serbia avertizată.

Se anunță din Viena: Ambasadorul sârb Simić, vădit din încredințarea guvernului sârb, a cercetat ieri pe toți ambasadorii puterilor amice Serbiei și le-a atras atențiunea asupra atitudinii amenințătoare a Austriei. Ambasadorul rus a declarat că Serbia trebuie să-și schimbe atitudinea provocatoare, păstrând una pașnică. Ambasadorul rus a mai făcut următoarele declarații:

Nu există stat în Europa, care să tolereze o

ținută atât de provocatoare cum e aceea a guvernului sârb față de Austro-Ungaria. Chiar dacă Rusia, într'un caz extrem, ar hotărî să mobilizeze vre-o trei-patru corpuri de armată la fruntările Austriei, Austro-Ungaria n'ar putea fi reținută de a-și apăra cu armele autoritatea amenințată.

Ambasadorul francez i-a dat sfatul, ca Serbia să renunțe la compensațiunile teritoriale. Austro-Ungaria a zis el e de prezent atât de pregătită, încât ar putea înfrunta chiar și amestecul militar al puterilor și să nu se uite că Germania stă ca un zid de oțel alături de aliata sa. Numai o schimbare radicală și repentină în politica Serbiei va putea să salveze pacea și primejdia păcii sigure. Austro-Ungaria mai e încă și azi învoită, cu toată purlarea provocatoare a Serbiei; să-i facă concesii economice, dar dacă Serbia va stărui și de aci înainte pentru compensațiuni teritoriale, nimeni nu-i va mai putea ajuta.

Plecarea contelui Forgách.

Se telegrafiază din Belgrad: Contele Ioan Forgách, ambasadorul austro-ungar, azi după amiază a plecat în concediu de 8 zile. Contele Forgách, după cât se afirmă, va merge la Budapesta și la Viena, în afaceri familiare.

Noul guvern sârbesc.

Ieri s'a format la Belgrad noul cabinet sârbesc, sub șefia lui Stojan Novacovits. Se spune că Serbia n'a avut niciodată un cabinet atât de puternic, deoarece între membrii săi numără patru toși primi miniștrii și cinci foști miniștrii de externe. Politica lui Novacovits a fost totdeauna anti-austriacă. Intre membrii noului cabinet se află Milovanovits (externe), Milosavlievits (interne), Protici (finanțe), Pașici (lucrările publice).

Acțiunea puterilor.

Se anunță din Berlin: Germania a făcut marilor puteri propunerea, să interprindă în comun o acțiune la Belgrad, somând guvernul să ia toate măsurile pentru a face odată sfârșit agitațiilor fără frâu ale presei. Reușind guvernul să calmeze spiritele, Serbia poate nădăjdui avantajii economice din partea Austriei. Dacă însă demersul puterilor ar rămânea fără rezultat, marile puteri vor îngădui Austriei mână liberă.

Aliații sârbilor.

Ziarul Mali Journal într'un articol intitulat Hoții din Viena, atacă cu violență pe ministrul rus Izvolski, care e o unealtă oarbă în mâinile germanismului și care nu voiește să și miște un singur deget pentru Serbia. Și în articolul acesta ni se vorbește despre armamentul Austro-Ungariei și ni-se spune, că Serbia nu se teme nici de o socoteală cu armele din partea monarhiei. Serbia nu va rămânea singură, cu ea va fi Muntenegru. Acesta e un factor de greutate. Austro-Ungaria va trebui să jertfească un sfert de milion de soldați. Cu Serbia vor fi toți sârbii, precum și toți cehii, căci de îndată ce va răsuna cea dintâi puscătură, în Bohemia va izbucni revoluția. Cu Serbia vor să țină apoi slovenii, slovacii, rușii, românii și italienii, cari toți sunt gata de a prinde armele.

Anglia propune arbitraj în chestia austro-sârbă.

Ziarul Ștampa din Belgrad află din sorginte sigură că Anglia are de gând să propună un tribunal arbitral, compus din Anglia, Franța, Germania și Italia Rusia și Austro-Ungaria, fiind state interesate în cauză, vor fi excluse.

Îndatorirea acestui tribunal ar fi să aplaneze conflictul dintre Austria și Serbia. Părțile vor trebui să declare mai întâi că se vor supune sentinței acestui tribunal.

Serbia va prezenta acestui tribunal memoriul ei.

Acordul Angliei, Franței și Rusiei.

Se anunță din Londra: Intre Anglia, Rusia și Franța s'a stabilit un acord cu privire la afacerile balcanice, ca să nu se întâmple nimic în toată Peninsula balcanică, ce se diminuează prestigiul Rusiei în Orientul european.

Concluziunea ce se poate scoate este deci că Austro-Ungaria, cu greu va ocupa Serbia, sau măcar o parte din ea, căci prin aceasta s'ar știrbi prestigiul Rusiei în Balcani.

Lupta dela Oravița.

Turneul d-lui Gheoghe Pop de Băsești.

— Prin fir telefonic. —

La Goruia.

D. Gheoghe Pop de Băsești e intimpinat pretutindeni cu mare căldură și însuflețire. Ieri, Marti, și-a rostit vorbirea program în comunele Goruia, Secas și Ticvaniul-mare. La Goruia i-a ieșit în cale întreg poporul, în frunte cu preotul Matei Popovici o figură de patriarh. Comuna aceasta e locuită de niște țărani buni, blânzi și foarte însufleții cari nu vor dezerta niciodată de lângă steagul național. Au venit la aceasta adunare și vre-o 30 de Crașoveni, cărora înse numai cu greu li s'a permis intrarea în sat. Argatii stăpânirii au mers chiar atât de departe în volnicia lor, încât împiedecaseră și intrarea suitei candidatului. Nu s'a îngăduit aici decât vorbirea dlui Gheoghe Pop de Băsești. Poporul însă s'a dovedit brav la înălțime. Candidatul s'a depărtat urmat de simpatii și ovații entusiaste.

La Secas.

O frumoasă primire ni-s'a făcut și la Secas, unde ne venise înainte în fruntea unui falnic banderiu și al întregului său popor, preotul Petru Bernaz. Adunarea dintre cele mai reușite. Au vorbit dd. Gh. Pop de Băsești, St. C. Pop, V. Lucaciu și fruntașii țărani Ion Văsii și Nicolae Vucu. După adunare au fost găzduiți cu căldură de preotul Bernaz.

La Ticvaniul-mare.

Mersul triumfal al candidatului nostru s'a sfârșit pentru ieri la Ticvaniul-mare. Primirea a fost intradevăr grandioasă. Ne-a ieșit întru intimpinare întreg satul, cu mic cu mare, până și copiii și fetele. În fruntea convoiului impunător înainta banderiu feciorilor. Urmau fruntașii, bătrânii satului, într'un lung șir de care, trase tot de câte patru boi robuști. În sat fațadele caselor înfrumusețate cu covoare naționale. Comuna aceasta fruntașă a ținut sa primească pe candidatul național cu toată strălucirea stărei sale materiale înfloritoare. La intimpinare a vorbit țăranul Belia, la sfârșitul adunării tot un țăran, Iova Cusu.

Au vorbit de asemenea toți deputații din suita candidatului. D. Gh. Pop de Băsești a fost înconjurat cu o însuflețire mișcătoare, fiind obiectul ovațiilor călduroase până la sfârșit. Candidatul dimpreună cu cortelul său au mas peste noapte în Ticvaniu, fiind cu iubire găzduiți de preoții și fruntașii din loc.

Corupție ne mai pomenită.

Ceeace se petrece acum în cercul Oraviței este poate fără păreche chiar și în analele corupțiilor electorale din Ungaria. Se vor înscrie acești mizerabili, români de naștere, Burdea și Siegescu și în privința aceasta ca adevărat Herostrati. Nu numai teroarea jandarmilor ci întreg aparatul administrativ a tăbărat asupra satelor. Solgăbîrău, notar, executor, finanț, inspector școlar, inspector de dări au năvălit în casele oamenilor, cu promisiuni imposibile, cu amenințări absurde, și în cele din urmă dacă nici acestea nu ajung, cu aplicarea teroarei jandarmărești, arestând din senin pe toți cari cutează să se declare aderenți ai partidului național.

Dacă cutare alegător are băiat la școală în oraș, îi făgăduiește note bune sau căderea sigură dupăcum se încovoiaie sau se împotrivese părintele copilului.

Din nenumăratele cazuri de teroare și corupțiune electorală ce se desfășură acuma cu nerușinarea cea mai cinică în cercul Oraviței, vom cita numai vre-o câteva.

Arma lui Siegescu și Burdea sunt două: promisiunile mari cari nici odată nu se vor împlini și cine se împotrivese, amen țările și teroarea.

Din cele dintâi zile ale luptei electorale din Oravița, cercul a fost cutropit de tot felul de slujbași pe cari tocmai acuma i-a cuprins râvna de a-și face slujba de control prin cerc. Revizorul școlar a inspectat școlile primare românești tocmai acuma. Inspectia firește a avut un singur scop, acela de a controla pe învățători și de-a lua făgăduiala că vor vota cu acel ce și-a vândut neamul.

Secretarul direcțiunii de finanțe din Lugoj, un român rău, Dr. Damsa, feciorul popii din Dulău care la alegerea din Boșca a adus voturi pentru jidamul Iulian Weiss, a plecat din ziua dintâie în cerc și inspectează toate birturile. Este foarte ușor pentru el să descopere mici neregularități neexistente cari pe urmă formează pretextul spre a globi pe bi-țai cu sume mari, câte 3-400 de cor. sau a-i amenința pur și simplu cu pierderea licenței de crășmarit. Dacă ei făgăduiesc să voteze pe Siegescu, atunci, se înțelege toate sunt iertate și omul scapă de amendă. În felul acesta câștigul lui Siegescu e îndoit sau întreit; câștigă câte un vot și scapă și de mita cu care ar trebui să-i plătească votul, ba pe de-asupra are un sprijin puternic în câte un crășmar care, se știe, pe vreme de alegeri e o persoană foarte influentă.

Notarii amenința pe negustori că vor pierde dreptul de a vinde tutun din regia monopolului de tutun.

Tinerii din originari din cercul Oraviței cari se află în alte locuri departate de cerc sunt chemați acasă sub diferite pretexte cu telegrame false scălate de părinții lor. Astfel trei candidați de avocat cari locuiesc unul în Lipova, altul în Budapesta etc. au primit toți telegrame ungurești cu următorul cuprins.

In interesul viitorului tău vino imediat acasă. Părinții.

Ingrijaji și speriați, tinerii au plecat imediat acasă. Aici au aflat că nu părinții lor le-au telegrafiat, ci că agenții lui Burdea i-au silit să facă cheltuiala și truda drumului lung. Ei le-au pus în vedere că dacă vor îndupleca pe părinții lor sa voteze pe Siegescu vor trece toate examenele fără greutate, în caz contrar nu vor putea ajunge nici-odată avocați. Plini de indignare, firește, au refuzat, dar cazul dovedește cât de a-lâncă e corupțiunea electorală și cât de disperată e svirecolirea potrivnicului care vede cum, cu toate opiniile sale, mandatul dela Oravița scapa din ghiera i murdară și hrăpăreță.

Făgăduieli demascate.

Iată cum o pătește Siegescu cu făgăduielile lui făcute fără nici un rost, fără a se gândi măcar dacă ele se pot realiza sau nu.

În comuna Cacova aflând că oamenii ar avea nevoie de izlazuri, cari aici sunt puține, le-a spus:

Știu ce vă apasă. Nu aveți izlaz destul, dar eu vi-l voi mări dacă mă alegeți.

Oamenii au început să-l ia în răs căci știau că fiind locul îngust, mărirea izlazului aici e cu neputință și i-au strigat:

Cum vrei să ne mărești izlazul? Vrei să ne aduci pământ cu traista?

Dacă cineva îndrăznește să strige Trăiască Pop de Băsești! imediat e luat la goană, bătut și închis. În Comoriște 50 de inși au fost închisi numai pentruca au intimpinat pe Siegescu cu umbrela deschisă.

Ce impresie face Siegescu la țărani.

Dela mai mulți plugari români de treabă din Cacova primim o scrisoare ce urmează

care arată ce impresie face Siegescu cu alaiul său de vânduți printre țărani noștri cari s'au deșteptat:

Onorată redacțiune!

În comuna noastră Cacova sunt 207 voturi, toate pentru Gheoghe Pop de Băsești, oamenii s'au deșteptat, ei cunosc pe cei cu pelea iido-vească. Casariul dela banca Plugarul Damschin Ciurcanul lucră ziua și noaptea pentru Șeghescu, dar oamenii nu ascultă de el că-l văzut când a curs (fugit) cu cicu (botul N. roșu înaintea lui Șeghescu de la coborât în saînă (sanie), el multe comedii a mai făcut la în sat.

A mai venit cu Șeghescu un avocat Adel Olteanu să cortească, dar l-a întrebat Gheoghe Braia că cine era îmbrăcat în toatele astăzi 1905 în Varadia, că el era candidatul Moravici și tare potrivit a răspuns singur înaintea oamenilor, că atunci era un prost, toți l-am răs de altul i-a strigat ba te-or uns cu ceva, și câte și mai auzit știe d lui. Să mai vină la noi că nu avem să-l întrebăm mai multe, dar fără jandarm.

Dar, ch Doamne, ce ni-au mai făgăduit Șeghescu că el ne face mulce că el poace nu o aialași deputați, și el trăiește bine cu ministru nu să sfăgesce cu ei, că el ar face șe zic ei, apoi vezi și ei trebuie să facă șe zic io. Alunci oamenii i-au strigat, aha! aha! o iești de școala să trăiască Gheoghe Pop de Băsești, atunci i-a dată i-au luat pe vr'o patru oameni jandarmii și i-au închis și i-au bătut, asta le-au fost binele ce ni-lau făcut în satul nostru nefiind încă la putere.

Să trăiască Gheoghe Pop de Băsești!

Cacovenii.

Scrisoare din America.

Indiana Harbor Ind. 8 Februarie 1904

Onorată Redacțiune.

Oreutatea cu care ne susținem românii, pe ren bisericesc în America, o șim cu toți și mai ales o știu acei cari entuziasmați de credința noastră ortodoxă au grăbit a aduce preoți, zindindu-și apoi și locaș pentru închinare.

Între acele fericite orașe se numără și orașul Indiana Harbor, care s'a bucurat a vedea prima biserică ortodoxă.

Pentru a se zidi o biserică, oricum ar fi proiectată se recer jertfe morale și materiale.

Astfel, când s'a început zidirea acestei biserici s'a contractat un împrumut de 1500 dolari, de Indiana State Bene din loc.

În decursul anului 1907, s'a achitat din dator bisericii 200 dolari, rămânând încă o sarcină de 1300 dolari.

Cu toată mizeria anului trecut, cu toată sărăcia și criza ce a domnit în mașterul 1908, muncind cu drag pentru altarul Domnului, dar nu fost din 1 Iulie 1908, până în 31 Ianuarie 1909 a achita din datoria modestei noastre biserici frumoasa sumă de 700 dolari.

Mai rămâne o sarcină de 600 dolari, al cărei sfârșit închinând munca noastră domnului Dumnezeu îl prevedem cu finea anului curent.

Iată deci iubiiților, că numai munca neprilădită și bunavoință sa fie și putem ajunge la lucrul necrezute!

Cine ar fi crezut ca, în sărăcia oarbă ce ne adus-o anul 1908, în decurs de 7 luni, pe lângă spese laterale cari ajung acieaș cifră să mai economisim și suma de 700 dolari?

Iată deci, care este roada bunavoinței, înțelegerii și a muncii cinșite.

Din parte-mi plec genunchii înaintea atotputernicului mulțumindu-i ferbinte că, m'a învrednicit a ajunge la asemenea rezultat.

Mulțumesc tuturor credincioșilor cari m'au soțit și ajutat la săvârșirea colectelor lunare.

Mulțumesc tuturor bunilor credincioși cari pregetat ori de câteori m'am prezentat în locul lor pentru a colecta în numele bisericii și fi gata pentru jertfă pe altarul Domnului.

Mulțumesc dlui contabil I. Câmpeanu, pentru că a prezentat cauzele bisericii totdeauna așa, încât din partea numitei bănci ni-s'a făcut cele mai bune înlesniri.

Inca un an iubitorilor credincioși aducând același primos și biserica ne este plătită.

Nu pierdeți credința și dragostea către biserica noastră ortodoxă, căci ea este mândria, ea este sprijinul, ea este calea fericirii noastre.

Jertfa lunară de câțiva cenți fi-va o povară ne-băgată în seamă, căci în urma acelei jertfe, va răsați renumele nostru bisericesc.

Nu ne putem impune înaintea străinilor cu fapte singuratiche, ci numai săvârșind fapte comune întemeind bisericii, parohii și alte instituțiuni de interes general, cari sunt tot atâtea fapte în timp de restriște și tot atâtea atestate după cari cei înțelepți vor judeca vrednicia neamului nostru.

Biserica este cheagul care ne poate înfrăți, ne poate susține și întări totdeauna.

Când vom părăsi puterea și blândețea ei învățături, vom fi pierduți, căci nu există altă putere care să ne poată susține.

Deci credința curată sămănată de strămoșii noștri în inimile tuturor să o păstrăm și aici, unde mai multă nevoie avem de ea, pentru că așa fiind și darul duhului sfânt va fi cu noi, ori unde vom fi.

S. Mihailian,
preot ort.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 24 Februarie n. 1909.

— **Atentate în Croația.** În Croația, scriu ziarele guvernului, s'ar fi ivit în vremea din urmă agenți veniți din Serbia spre a atăta lumea împotriva Austriei. S'au dus la Gradika bombe din Serbia. Un individ anume *Biblia*, contabil, a fost arestat pentru că a amenințat că va arunca o bombă asupra baronului Rauch. În Gradika un individ a fost arestat pentru că a făcut o agresiune cu pumnalul asupra primarului din Kapela. Cu prilejul procesului »trădătorilor« yan-sârbi s'ar fi pregătit atentate cu bombe.

— **Concurs pentru catedra limbii române la universitatea din Budapesta.** Ministrul cultelor și al instrucțiunii publice publică concurs pentru îndeplinirea catedrei de limba română la universitatea din Budapesta, rămasă vacantă în urma retragerii în pensiuie a profesorului Ioan Ciocan. Leza noului profesor (dacă va fi numit titular) e de 6000 de cor. și 1600 cor. bani de chirie.

— **Dr. Iorga membru al Academiei din Belgrad.** Citim într-un ziar de dincolo: Dr. Iorga profesor universitar, a fost ales membru corespondent al Academiei din Belgrad.

— **Conferința dlui Berczik despre chestia națională.** Liga politică ungurească — Országos M. Szövetség a început seria sa obișnuită de conferințe despre chestia națională. Președintele Berczik Árpád, secretar în ministerul de interne în retragere, un cunoscut scriitor ungur, a vorbit aseară despre progresul elementului unguresc care ar fi evident și netăgăduit. Existența poporului unguresc este după dânsul o trebuință internațională.

Cunoscutul publicist sovinit d. *János Benedek* a vorbit pe urmă despre chestia românească, chestie căreia își datorește și el toată existența. Spune că sporul românilor e numai o amăgire politică și arată puterea de expansiune a poporului unguresc și »superioritatea« lui culturală. Statul acesta exclude ca ungurii să sucumbă în fața raselor. Iestele numai nevoie ca societatea și poporul unguresc să sprijinească pe ungurii cari luând cu românii sunt amenințați să piară (dacă nevoia de expansiune și culturală a ungurului e de mare pentru ce are însă nevoie de sprijinul statului față cu românii inferiori? — N. R.) Statul va ajuta ungurii din Ardeal nu trebuie să se teamă.

— **Arti în 2 Mart.** va vorbi Dr. Ajtay despre chestia împotriva năzuințelor naționalistilor.

— **Deputații din cler la sinodul arhidie-din Sibiu.** Joia trecută s'au făcut alegerile deputaților din cler pentru sinodul arhidiecezan și au fost aleși următorii domni: Cercul Sibiu Dr. Il. Pușcariu, arhim. vicar episcopesc. Cercul Săliște Ioan Stroia, ppresbiter. Cercul Sebeș Serg. Medean, protoprezbiter. Cercul Alba-Iulia

Nicolae Ivan, asesor cons. Cercul Deva Vasile Domșa, protoprezbiter. Cercul Hațeg Ioan Droc, prot. em. ases. cons. Cercul Ilia Dr. Miron E. Cristea, protosincol ases. cons. Cercul Geoagiu Vasile Domșa protoprezbiter. Cercul Zarand Vasile Damian, protoprezbiter. Cercul Câmpeni Petru Popovici protoprezbiter. Cercul Turda Iov. Murășan, protoprezbiter. Cercul Cluj Dr. Eusebiu R. Roșca, protos. dir. semin. Cercul Solnoc Vasile Duma, protoprezbiter. Cercul Bistrița Galacteon Șagău, protoprezbiter. Cercul Târnava Mateiu Voilean, ases. cons. Cercul Sighișoara Dumitru Moldovan, protoprezbiter. Cercul Trei-Scaune Dr. Miron E. Cristea, protos. ases. cons. Cercul Brașov Vasile Voinea, protoprezbiter. Cercul Bran Ioan Hamsea, protoprezbiter. Cercul Făgăraș Nicolae Borzea, prot.

— **O sărbătorire a muncii.** Funcționarii Academiei Române, numiți din toate părțile locuite de români, s'au întrunit în seara de 1/14 Februarie spre a sărbători 30 de ani de muncă împliniți de d-nul I. Bianu ca bibliotecar al Academiei și pentru a comemora semicentenarul Unirii. Dl O. Lugoșianu a închinat în sănătatea celui sărbătorit, reamintind cum dl Bianu a orânduit dela început biblioteca în care astăzi se adună și se păstrează tesaurile cele mai prețioase ale tuturor românilor. Dl Bianu mulțumind a zis despre activitatea funcționarilor Academiei: »Muncim în cea mai frumoasă vie. Academia Română este eternă. Aici se poate cheltui o viață cu folos. Muncitorii modești pregătesc materialul pentru alții, iar judecata conștiinței proprii e cea mai bună răsplătire pentru ori și cine«.

— **Conferința dlui I. Lupaș.** În Sibiu profesorul seminarial Dr. I. Lupaș și-a dezvoltat Duminecă, scrie »Telegraful«, în sala Muzeului conferința anunțată cu titlul: Doi ani din viața lui Șaguna. Dl Lupaș cu o măiestrie de istoric a zugrăvit în durata scurtă a unei conferințe icoana mișcărilor furtunoase din anii 1848-49 și partea ce i-se cuvine lui Șaguna în acești doi ani. Subiectul interesant și cuprinzător a silit pe conferențiar să ne vorbească și despre alți bărbați contemporani de ai lui Șaguna, români și neromâni, caracterizându-i și pe aceștia în câteva conture exacte, cari au lăsat desigur o adâncă întipărire în mintea ascultătorilor.

Din însușirile lui Șaguna s'au accentuat: iscusința lui diplomatică, încrederea în puterile proprii, trecerea neasemnat de mare de care s'a bucurat și sus și jos, îngrijirea purtată de Șaguna credincioșilor săi și îndeosebi interesul dovedit pentru neam în împrejurările cele mai grele și decisive în viața unui popor. Monografia asupra lui Șaguna, la care dnul Lupaș lucrează de mai mult timp, va fi fără îndoială tot așa de bine primită ca și conferința de aseară și va lumina poate și pe oamenii, cari judecă spiritul lui Șaguna după scrisori și nu după faptele săvârșite.

— **Adunarea generală a casinei române din Lipova.** Societatea română de lectură din Lipova și-a ținut Duminecă după-amiaza adunarea sa generală. S'au prezentat numeroși membrii, manifestându-se un interes viu pentru societate. S'au citit și primit rapoartele secretarului, casierului și bibliotecarului. Un amănunt caracteristic din raportul bibliotecarului. Societatea dispune de o bibliotecă de 300 volume, dar dintr'acestea singur o carte a fost scoasă spre citire. — **Vă puteți închipui** — ne scrie corespondentul — ce puternic curent cultural stăpânește în casina noastră! Casina, e adevărat, este un loc de întâlnire a noastră și în privința aceasta ea dacă n'ar exista desigur ni-am sili să o întințăm, totuși, când te gândești, că înafară de jocul de cărți ea nu-i în stare să producă nici o mișcare culturală nici un ferment de idei care să ne servească spre înaintare, nu ști ce să zici de foloasele ei. Casina noastră, este o instituție dintre cele mai vechi din patrie, dacă ni-ați întreba însă ce a produs în acest lung șir de ani, nu v-am ști într'adevăr da un răspuns. Anul întreg stă goală, doar două trei inși joacă în cărți peste săptămână, încolo în sala de lectură stau ziarele netăiate, iar în bibliotecă cărțile acoperite de praf. S'a făcut mare caz în adunare că s'ar afla la unii domni cărți neînapoiate de vreme mai îndelungată. Regulă nu o fi aceasta, dar plângerea ar fi fost întemeiată numai dacă li-ar fi căutat și alții și nu s'ar fi putut folosi de ele pentru că lipseau din bibliotecă. Dar așa, se poate că cel ce le-a ținut

li-a utilizat și așa cel puțin li-a ferit de praful bibliotecii.

Adunarea generală a reales întreg biroul în frunte cu d. *Florian Roxin* președinte și *Dr. Constantin Missits* vicepreședinte.

Seara a fost o masă comună, urmată de dans, care a durat până târziu într'o însuflețită veselie.

— **O ispravă de a jandarmilor.** Jandarmii au arestat pe Dumitru Andreescu din Chiseteu și l-au dus la primăria din Panciova. Aflând tatăl lui Andreescu din Chiseteu a cerut să elibereze pe fiul său. Și fiindcă bătrânul în năcazul său a făcut sgomot, un jandarm cu numele Király, a scos sabia și a lovit pe bătrânul cu atâta putere în cap încât acesta numaidecât a căzut la pământ. Peste câteva minute bătrânul a murit. Firește jandarmul va scăpa fără pedeapsă.

— **Un inconștient.** Ni-se scrie: O faptă urâtă ce nu se poate reface a săvârșit preotul Simeon Cornea din Bătaia. A pârât pe învățătorul nostru Gheorghe Popovici la inspectorul regesc de școli din Măcău, că nu-și împlinește datorițele față de școală, că în sala de învățământ ține cor, învață piese teatrale și jocuri naționale, că a sistat școala de repetiție numai ca să nu învețe limba maghiară, că el alege judele, antistia și comitetul comunal, membrii în congregație etc. etc. Spune apoi, că l-a pârât de mai multe ori la superioritățile bisericești, dar acele tac și nu-i fac nimic, deci s'a văzut silit a recurge la ajutorul inspectorului regesc. Adevărul însă e, că în anul 1906 a pârât pe învățătorul la consistor cu minciuni, date de gol în decursul cercetării, a fost atunci judecat la admonestare și la suportarea cheltuielilor de cercetare. Că ce urmări au astfel de acuze, acum, cu legea asta nouă, o știm cu toții! Tinta preotului Cornea e să ne nimicească școala. S'a trudit mult pentru asta și în anul trecut, când s'a regulat salariul învățătoresc, dar înzadar, căci văzând poporul ce scop urmărește, l-a dat în lături. Ne-a desbinat în mai multe părți. Unii dintre credincioșii bisericii noastre au trecut la unire, alții au trecut la nazareism, iar acum se gata un mare număr de credincioși să treacă la pocăism.

Tare multe ar trebui să mai scriu, dacă a-și voi să arăt toate faptele acestui preot, dar le-am arătat ven. consistor și acolo sunt știute. Și totuși! Comitetul parohial a cerut acum din nou executarea sentinței de suspendare adusă de ven. consistor contra acestui preot încă în 1907, deaceia nu mai desvălesc deocamdată faptele lui, până să vedem ce vor face acum superiorii noștri. *Stie tot.*

x Apa amară **Franz Josef** e adevărat unicum suferințelor de diabetă contra scaunului neregulat. Dimineța să se ia 1 deci de apă încălzită.

x Tot felul de chipiuri militare și de alte uniforme, apoi ciacăi și calpace din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate proprii. *Weber Pál*, măiestru specialist pentru confecționarea chipiurilor. Cașovia (Kassa) Fő utca.

x Cel mai renumit atelier fotografic pentru fotografii artistice moderne în haine de bal este atelierul lui **Kossak József**, fotograf de curte ces. reg. și cam. în Arad, str. *Weitzer J. Nr. 3.* Numărul telefonului 657.

Ultime informațiuni.

— Prin telefo. —

Sedința Camerei.

O interelare contra războiului cu Serbia.

Budapesta, 24 Februarie. În ședința de azi s'a urmat înainte cu discuția proiectului contingentului de recruți.

Raportorul **Moskovics** a rugat camera să adopte proiectul.

Farkasházy Zsigmond vorbește contra și începând să vorbească despre chestia băncii naționale ungare, președintele îi ia cuvântul.

Nagy György răspinge de-asemeni proiectul și prezintă din nou propunerea ca să se suspende discuția proiectului de recruți și să se discute întâi chestia băncii naționale ungare.

Să trece la interpelări. Dușan Popovici

(croat) adresează primului ministru o interpelare în afacerea procesului intentat autorului broșurei *Wo ist die Wahrheit* prin care să desvăleau uneltirile guvernului în chestia pretinsei conspirații pansârbești.

Bozóky Arpad cere guvernului să se declare ce program are în chestia băncii autonome ungare.

Mezőfi (socialist agrarian) cere lămuriri guvernului despre conflictul austro-sârbesc. *Întrebă dacă va fi război sau nu și declară că națiunea maghiară nu și va învoi ca să ducă pe ostașii ungari în Serbia căci ea nu-i ofensată prin cuvintele prietului moștenitor sârbesc. Dacă d. Schövaich ministrul de război dorește să declare Serbiei, poftescă să-l declare și să facă expedițiune în Serbia cu ostașii săi austriaci iar nu cu trupe din Ungaria, căci camera ngară nu-i va da învoirea ca un stat atât de mărunț ca Serbia să fie pedepsit cu armele. Ungaria nu are decât cel mult dispreț pentru Serbia.*

Concert, petreceri.

Concertul din Sân Miclăușul mare. Deore concertul ce s'a ținut la Bobotează în Sân Miclăușul-mare, corespondentul nostru ne scrie: Punctul întâiu a fost Negruța de I. Vidu, recutat admirabil de corul mixt de sub conducerea maeștrului Lipovan. Urmează tot așa de imos *Coasa* de Vidu și *Măndrulița* de dult de Dima. Apare apoi pe scenă dirigentul rului, Lipovan, ca să cânte cu acompaniament armoniu *Dor de mare* de I. Mureșan. Publicul îl primește cu aclamație.

Ne-a cântat atât de frumos, atât de dulce în publicul entuziasmat îl chiamă de mai multe ori la rampă. Auzind pe Lipovan cântând îți ti da pe deplin seama de farmecul doinelor nănești.

Tot cu acelaș succes a cântat corul Cista Porumbescu și *Stâng, drept* de Teodorescu. S'a jucat apoi piesa teatrală: *Paracliserul* sau *Orin și Florica* de V. Alexandri. Florin a fost dat de dnul I. Voichiță. D-lui și-a jucat foarte ie rolul dovedindu-se de un bun comic. A cut mult publicului d-soara E. Comleşan în ul Floriceii, tot așa și dnul Nedelcu predând Colivescu. Publicul i-a rasplătit cu furtunoase auz.

Constată cu plăcere că provincia a fost bine rezentată, îndeosebi din comuna vecină Nereu azistat mulți. Aici mi-s'a dat ocaziunea să tose pe frunțașii și înflăcărații români proprie din Nereu, frații Mezin și frații Fumor, cari familiile lor împreună au luat parte la frumasa și neuitata petrecere. Din loc a luat te toată inteligența română. Dintre streini re pe dnul director dela școalele civile.

Mi-s'a umplut inima de bucurie văzând că pe ndrele câmpii ale Torontalului, românii noștri sunt mai mult în urma străinilor, ci atât în vînța materială cât și morală înaintează cu i gigantici. Lucru constatat, că marginile sunt deauna mai periclitate, dar și acia este adeat că în luptă se otește omul.

Corul din St-Nicolaul-mare în frunte cu dibah-l lui conducător Athanasiu Lipovan ne este romanilor o sentinela tare, iar *Trumșeta* și necul doinelor noastre se ridică ca un far, lu-rând departe și peste cetetele străinilor.

În lucru dureros că acest dibaciu conducător, e este un excelent cântăret, violinist, dirigent cor, notist — edând deja o *Colecțiune de tări bisericești* în anul 1906 — e silit să-și ască zilele în aierul greu al școalei.

Aai marii noștri ar avea o datorință ca să-i mai multă atenție și să-i facă cu puțință, să dascălul nu al unui sat, ci al unei dieceze.

Câte talente, parte din cauza sărăciei, dar mai te poate, din nepăsarea noastră, au rămas nevoltate, au rămas talanți pururea în pământ ropăși.

Așa am petrecut voioși până în zori de zi în bunii St-Miclăușeni, iar mâinezi plecând am : suvenirii plăcute, cari nu se șterg curând. oaspe.

Economie.

Se caută nutreț. Ni-se cere publicarea următoarelor: În comuna noastră Teregovă e lipsă foarte mare de nutreț pentru vite, ceci subsemnatul intenționând a veni în ajutor poporenilor mei pentru câștigarea nutrețului trebuincios fac apel pe calea aceasta ca români de-ai noștri din acele ținuturi cari ar avea paie de ovăs, săcară, pentru vânzare, să fie așa buni a se adresa mie, și totodată a-mi și anunța că cu ce preț le vinde la gara de acolo puse în vagon, sau la gara Teregovă, maza metrică 100 klg. *Ioan Bogolevici, preot Teregovă.*

Piața de bucate din Aradul-nou în 23 Febr.

S'au vândut pe piața de azi:

100 măși metrici de grâu	12.80—13.—
200 păpuși (cucuruz)	6.30—4.—
săc. ră	9.60—.—
ovăs	7.00—.—
orz	7.80—.—

Prețul e în coroane la câte 50 de kgr.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 19 Februarie 1909.

Grâu pe Aprilie 1909	25.62—25.64
Săcară pe Aprilie	18.30—18.32
Cucuruz pe Maiu	14.56—14.58
Ovăs pe Aprilie	17.18—17.20

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou	
De Tisa — — — —	26 K. 55—26 K. 85 fil.
Din comitatul Albei — —	26 > 15 26 > 50 >
De Pesta — — — —	26 > 20 —26 > 55 >
Bănățenesc — — — —	26 > 50—26 > 80 >
De Bacica — — — —	26 > 30—26 > 70 >
Săcară — — — —	19 > 70—19 > 90 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	17 > ——17 > 20 >
> calitatea a II.	16 > 50—16 > 80 >
Ovăs > I.	17 > 55—17 > — >
> II.	17 > 25—17 > 55 >
Cucuruz — — — —	14 > 05—14 > 25 >

BIBLIOGRAFII.

A apărut și se află de vânzare la librăria „Tribunei“:

„Impresii de teatru din Ardeal“
de Zaharie Birsan.

Recomandăm cu vădura acest frumos și interesant volum, în care se afirmă cu o nouă putere talentul simpaticului nostru artist.

Prețul 2 coroane.

Plus 20 fileri porto.

La librăria „Tribunei“ se află de vânzare următoarele cărți:

Spiritul critic în cultura românească, de Ibrăileanu prețul 2 cor., — 10 fil.

În lumea dreptății nuvele și schițe Ioan Al. Brătescu Voinești 2 cor., — 10 fil.

Legenda funigeilor, poem dramatic în 3 acte de H. O. Iosif și D. Anghel 1 cor., — 10 fil.

Demonul, poemă tradusă din rusește de Ioan R. Rădulescu 1 cor., — 10 fil.

Revista *Viața Românească* Nr. 12 1.50 — 10 fil.

Sentinela cântărilor bisericesci române compusă de Terentius Bugariu, preot militar Prețul 20 cor., plus 30 fi., porto.

Neamul românesc în Basarabia de N. Iorga cor. 2.50 plus 10 fileri porto.

Dia. biblioteca românească Socei următorii nri

Nr. 32—34 Vlaicu-Vodă, dramă în 5 acte, versuri, de A. Davila 80 fil. plus 10 file i porto

Nr. 35 Icar Prostul, poveste de Tolstoi, trad. de G. Carp, 30 fil., plus 5 fil.

Nr. 36 Sicilia, es rrire d: cătătorie, Guy de Maupassant, trad. de Mândru 30 fil. plus 5 fileri.

Din biblioteka pentru toți următorii nri:

Nr. 403 M. Kogălniceanu: Acte, scrieri din tinerețe, discursuri. 30 fil., plus 5 fil.

Nr. 405. W. Korolenko, Nuvele și beriane. 1 fil. plus 5 fil.

Nr. 406. A. I. Odobescu, Milnea-Vodă cel rai și doamna Chiajana 30 fil. plus 5 fil.

Nr. 407. Atacul morii și Inecul, Arad de H. C. Lecca 30 fil. plus 5 fil.

Nr. 412. Swatopluck Eech, cântecele selavului 30 fil. plus 5 fil

Nr. 415—416. Mihail Kogălniceanu, Inbunățirea soartei țaranilor 60 fil. plus 10 fil.

Ziar nou. A reapărut în București ziarul „Lumea ortodoxă“ în două limbi, franceză și română, redactat de un comitet sub conducerea dlui Al. P. Brătescu, după o întrerupere de mai mulți ani. Programul ziarului este apărarea intereselor ortodoxismului.

A apărut: Nr. 18 vol. 5. *Noua Revistă română*, Director: C. Radulescu-Motru, cu următorul sumar: Noutăți: Scipio Sighele în București — Congresul Asociației absolvenților școalelor de arte și meserii. Teatru Apus de soare, dramă în 4 acte de B. Delavrancea de A. Davila. — Carmen Saeculare de D. Anghel și S. O. Iosif. Politică: A. D. Xenopol. Naționalism și Antisemitism. Dr. Theofil. Anteproiectul organizării bisericești. Marină: Comandor C. Manescu. O salvare îndrăznească. Literatură: Ugo Ojetti. Emancipatele. (Comedie într'un act). L. Tolstoi. Cei trei prieteni. Știință: Căpitan G. Grigoriu. Fotosculptura. Emil Staicu. Indrumarea științei în România. Note și Discuțiuni: Verax. Derogări la legea învățământului secundar și superior. Prețul unui număr 25 Bani. Se capătă dela Librăria Tribunei. Arad, Miksa u. 2.

Poșta Redacției.

Dlul Ioan Popu, inv. pens. Bogein. Vă rugăm să ne comunicați adresa exactă: locuința, poșta ultimă și comitatul.

N. Novacovici. Am publicat-o și am și închis discuția în chestie.

Petru Șevici, Dubrești. George Mateaș. Fizeș. Teodor Simoc, Iteu. Mulțămite publice nu publicăm decât la partea taxabilă a foii.

Ioan Barna, Cut. Cum și-ai închipuit să se publice un articol plin cu injurături vulgare cum e scris articolul D-tale?

Dr. S. V. S'a publicat.

V. Pop, Sibiu. Articolul e prea personal, nu se poate publica.

I. S. Lucrarea d-v. nu atinge nivelul ziarului, nu se poate publica.

V. P. în P. E. prea slabă.

Dlul Vasile Ciorogar, comerciant, P. cica. Nu știu dacă revista *Familia Română* apare acuma. Știm însă că a apărut și dispărut în mai multe rânduri. Dacă nu apare acuma după cum bănim, căci nu am primit-o de o bucată de timp, mai îngăduiți nițel. Cine știe? Poate să aveți norocul să mai apară, și în cazul acesta nu ați pierdut abonamentul, admitând că nu va dispăre din nou.

I. Ch. B. Arad. Poezia am trimis-o la adresa Dedicatie, pentru că numai cu îngăduința din această parte putem să o publicăm.

Poșta Administrației.

M. Vancea, Phida. Am primit 12 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Nicolae Boițiu, Gyapju. Am primit 12 cor. abonament până la 1 Iulie 1909.

Dr. N. Bălan, Sibiu. Am primit 12 cor. ca ab până la 1 Aprilie 1909.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar Gheorghe Nichin.

„LUGOȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚIUNI ÎN LUGOJ.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »LUGOȘANA« societate pe acțiuni se convoacă prin aceasta la

XX-a adunare generală

care va avea loc în Lugoj la 4 Martie 1909 st. n. la 10 ore a. m. în localul institutului cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Bilanțul anual, raportul comitetului de supraveghiere și darea absolutului.
2. Distribuirea profitului net.
3. Decidere cu privire la fuzionarea institutului »Lugoșana« cu institutul de credit și de economii »Albina« din Sibiu.
4. Alegerea a 5 membrii în direcțiune și întregirea comitetului de supraveghiere.
5. Eventuale propuneri.
6. Exmiterea a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

Considerând că pentru pertractarea obiectului de sub punct 3, conform §-ului 25 din statute se recere să fie reprezentate în adunarea generală cel puțin jumătate din acții, domnii acționari sunt rugați să-și depună acțiunile în număr cât de mare cu observarea §-ului 16 din statute și anume până în 3 Martie 1909 la 12 ore a. m. la casa institutului.

Lugoj, în 15 Februarie 1909.

Directiunea

Activa

BILANȚ cu 31 Decembrie 1908

Pasiva

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Casa în numerar	88880	21	Capital societar	300000	—
Ben în Giro conto și la alte bănci	6219	70	Fond de rezervă	58226	35
Cambii de portfel	656188	95	Depuneri spre fructificare	956354	54
Cambii cu asigurare hipotecară	654696	59	Reescont	163448	—
Imprumuturi hipotecare	26740	—	Dividendă neridicată	406	—
Efecte	59427	87	Interese transitoare anticipate	12450	99
Monete	270	—	Diverse conturi creditoare	2285	94
Realități	9431	94	Profit net	23434	09
Mobiliar	2950	—			
după amortizarea de	2600	—			
interese anticipate la reescont și int. restante	13195	62			
Diverse conturi debitoare	19522	66			
	1537172	85		1537172	85

Debit

CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.

Credit

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Interese:			Interese:		
la depuneri	51800	24	dela cambii de portfel	66952	91
la reescont	12530	88	dela cambii cu asig. hip.	43842	22
Spese:			hipotecari	972	23
de cancelarie, re. vizite, cărți, porto	4191	81	de efecte	3015	90
chirie	1051	—	Venite din realități (arânzi)	235	22
salarii	12241	58	Provizuni și alte venituri	8352	42
Contribuțiuni:			Profit transpus din 1907	23434	09
de stat, comunale și comitatensă	9458	32			
10% dela interesele de depuneri	5180	02			
Marce de prezență	1312	—			
Diferință de curs la efecte	1950	—			
Amortizare din mobiliar	350	—			
Profit net	23434	09			
	123499	94		123499	94

Lugoj, în 31 Decembrie 1908.

Pentru contabilitate: Aurel Crainicescu.

Dr. George Popovici

Nicolae Franț

George Crăciun

George Iacobescu

Constantin Popovici

A. Maniu

George Albușescu

Dimitrie Tătar

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat exacte și în conformitate cu cărțile principale și auxiliare.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Lugoj, în 14 Februarie 1909.

Nicolae Proștean

Paul Crașovan

Eutim Barbulescu